

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoljijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

6. štev.

V Ljubljani, dne 16. marca 1895.

V. leto.

Notarijat in „Slovenec“.*)

V jednih letošnjih listov smo omenili, kako se naša katoliška stranka v svoje namene poslužuje gledališkega vprašanja, pojasnili smo, da jim gre samo za agitacijsko sredstvo proti narodni stranki. Že tedaj smo omenili, da je jednako sredstvo v rokah naše katoliške stranke notarijat. To je pa jedino zaradi tega, ker slučajno pri njeni stranki ni nobenega notarja. Vse, kar se očita notarjem, bi se pač z isto opravičenostjo očitalo odvetnikom. To je pred leti storil tudi „Slovenec“, ko je nekega ljubljanskega odvetnika imenoval celo narodno britev. Z imenom ga ni imenoval, torej ne moremo vedeti, na koga je to letelo, a tedaj se je govorilo, da to velja gospodu, ki sedaj z našo katoliško stranko ne stoji v najslabših razmerah. Pa bodi temu kakor-koli, „Slovenec“ danes nič več tako ne napada odvetnikov, kakor jih je tedaj. Če kedaj piše proti odvetnikom, že skrbno pristavi zraven „liberalni“, da bi morda njegovih pristašev kaj ne doletelo.

Pa ne samo to, zastopnik naše katoliške stranke v odseku za premembo civilnopravnega reda se niti z jedno

besedo ni protivil, da se delokrog odvetnikom še razširi in tudi glasilo naših konservativcev temu ni ugovarjalo, dasi tudi noben odvetnik, bodisi že katolišk ali pa liberalen, ne deluje zastonj. Ravno tako bi naša katoliška stranka ne zabavljala proti notarjem, da je le katerega ujela, da bi podpisal sklepe katoliškega shoda.

„Slovenec“ je priobčil v svoji deseti številki članek proti notarijatu, v katerem notarjem očita prav po vzgledu socijalnih demokratov, da ljudi odirajo. V njem se priporoča, da se notarijat podržavi. O podržavljenji notarijata se pač dá ravno tako razpravljati, kakor o podržavljenji železnic. Da je „Slovenec“ to storil v dostojni obliki, bi se pač nikdo nad tem izpodtikati ne mogel. Dotični predlog v državnem zboru so podpisali tudi nekateri poslanci, ki niso v koaliciji in mi jim tega nismo zamerili. Vprašanje naj se le stvarno pretresava, nikakor se pa ne sme pustiti, da bi se zaradi tega hujskalo že proti kakemu

*) Vsled preobilnega gradiva zakasnjeno.

LISTEK.

Pozabljen.

(Domača povest. Spisala Josipina Prinčeva.)

I.

Bila je lepa jesenska noč. Bleda luna je čarobno razsvitljevala naravo in na tisoče zvezdic je lesketalo na jasnem nebu.

Drevje je izgubilo skoro že vso svojo lepoto. Narava je takorekoč zgubila svojo zeleno obleko in to nedomestila z rujavo. — Okrog in okrog je bilo vse mirno in tiho. Le potoček, kateri je ob robu skalnatega hriba drvil majhne svoje valčke proti mali vasi, le-ta je nekoliko dramil tihoto. Sèm in tja je tudi lahek vetrič zapihljal, da je suho listje po tleh zašumljalo, kakor bi si kaj med seboj skrivaj šepetal. V vasi so se ljudje spravljali k počitku. Tu pa tam se je oglasil kak pes,

nočni čuvaj, in motil nočno tišino. Njemu je odmevalo več enakih glasov in čez malo časa je bilo vse tiho.

V majhni hišici na koncu vasi so še čuli. Ako bi kdo pogledal skozi malo okence v čumnatu, zapazil bi dve pri mizi pomenkujoči se osebi.

„In jutri praviš, da odrineš,“ pravi deklina kakih dvajsetih let mladeniču, pogledavši mu v bled obraz.

„Da, jutri, Anka, in sicer na vse zgodaj, kajti ne smem niti najmanjšega časa zamuditi.“

Tine — tako je fantu ime — jemal je slovo od svoje ljube Anke. Spomladi je bil potrjen k vojakom in včeraj je dobil poklic, jutri k pešpolku v mesto pristopiti.

„Veš, Anka,“ pravi Tine, „dolgo se ne smem pri tebi muditi, kajti vsak čas pride tvoj oče domu in grdo bi pogledal tebe in mene, ko bi naju skupaj videl.“

„Res, dobro bi se nama ne godilo, ko bi oče vedeli, da si nocej ti tukaj. Zmerjanja in krega bi potem ne bilo ne konca ne kraja, kakor si se uže jedenkrat sam prepričal. Jaz ne vem, da si jim ti uže od otroka trn v peti.“

stanu, ali pa se stvar porabljala v hujskanje ljudstva. To je storil „Slovenec“ in baš v tem oziru je stvar nevarna. Ljudstvo stvari ne pozna in se tudi dá večkrat prehitro zapeljati h kakim nasilnostim.

Vprašanje je, bode li prebivalstvo imelo kako korist od podržavljenja! Tukaj sta dve stvari mogoči, ali ostanejo vse sedanje takse in bode potem dobiček ali zguba imela država, ali se pa takse odpravijo in država nosi stroške vsega notarijata. V prvem slučaju bi bilo prebivalstvo pri tem, kakor je sedaj, davki bi se tudi ne znižali, kot se niso znižali s podržavljenjem železnic. Če bi pa država plačevala notarijat, bi pa zopet stroški se morali plačevati iz davkov, kar bi se na jedni strani privarovalo, bi se pa na drugi moralo plačati. Davkoplačevalci bi ne bili nič na boljem, samo sèmtertja bi tudi kdo kaj za notarijat plačal, ki ga vse življenje nikdar ne potrebuje.

Stroški za notarijat bi ne bili tako majhni. Kdor stvar pozna, vé, da bi se stvar sodiščem ne mogla izročiti. To je vendar nezmisel, da bi tisto sodišče, ki je napravilo kako listino, tudi sodilo o njej. Osnovati bi se morali posebni uradi, ko bi bili morda s sodišči v kaki razmeri, kot so državna pravdnitstva. Kdor količkaj pozna odgovoren posel notarjev, vé, da bi se na to mesto moral postaviti kak precej visok uradnik, ki bi pa tudi sam posla ne zmagoval, moral bi imeti še več družega osebja. Veliko vprašanje je pač, če bi to dosti manj stalo, nego sedanji notarji, najbrž pa še več.

Sicer je pa še to pomisliti, da je podržavljenje notarijata tudi pomisleka vredno v narodnem oziru. Pri nas tako že ni mnogo neodvisne inteligence. Naj se pa še notarijat podržavi, pa je bode še manj. Za podržavljenjem notarijata bi dosledno utegnulo priti podržavljenje odvetništva. Ne le, da se za to dajo navajati isti uzroki, kakor za podržavljenje notarijata, temveč je v neki državi to že nekoliko praktično vpeljano, v Ru-

siji namreč za kmetsko prebivalstvo. Za Rusijo so take razmere pač primerne, ker imajo absolutizem, a v Avstriji so druge razmere. Kako je treba neodvisnega posvetnega razumništva, vé pač vsakdo, kdor je zasledoval slovensko politično življenje.

V razpravljanju je „Slovenec“ nekaj omenil, kako je nastal notarijat. Baš to bi ga bilo moralo navajati k temu, da bi bil pomislil, da se z napravo, ki je zgodovinski nastala, ne more kar tako pometati. Notarijat je posledica zgodovinskega socialnega in narodnogospodarskega razvoja. Sedanje razmere niso nastale vsled notarijata, temveč notarijat je postal vsled njih. Dokler se bodo sklepale ženitvanjske, prodajalne in druge podobne pogodbe, bode notarijat potreben, a če se socialne razmere tako premene, da takih pogodb ne bode treba, notarijat odpade sam po sebi. „Slovenec“ potem nekaj govori o avtonomiji kmetskega stanu. Koliko bi ta avtonomija vplivala v tem oziru, mi še danes ne vemo, stvar bi se še le pozneje pokazala. Taaffejeva vlada je hotela z osnovo kmetskih zadrug narediti začetek taki avtonomiji. Združila se je pa baš „Slovenčeva stranka“ z nemškimi liberalci, največjimi nasprotniki vsake organizacije kmetskega stanu, in vrgla to vlado. To je pač najboljši dokaz, koliko je resnosti na govoričenji o avtonomiji kmetskega stanu naše katoliške stranke. Mi ne rečemo, da je vladni načrt bil popolen, a za začetek je bilo že nekaj, „Slovenčeva“ stranka se je uže ustrašila, da bi ta organizacija kmeta že preveč ne osamosvojila, in je zatorej jo pokopala.

Mi ne tajimo, da bi se organizacija kmetskega stanu morda ne dala polagoma tako izvesti, da bi notarjev ne bilo treba, a treba je začeti pripravljati tako organizacijo. Dosedaj pa tudi naša katoliška stranka ni ničesar storila v tem oziru. Sicer se pa tak prevrat ne dá izvršiti na mah, ker za vsako premembo socialnih razmer je potreba časa in prenagljene premembe v tacih stvareh večkrat več škočujejo nego koristijo.

„E, stari so, stari, in star človek je po navadi siten. Jaz jim odpuščam, saj sčasoma postanejo mehkeji,“ pravi Tine.

„Naj se kregajo nad menoj in jeze kakor hočejo, jaz sem jim uže večkrat odločno rekla, da se drugemu ne udam, kakor tebi, Tine,“ pravi Anka, ter ga ljubeznivo pogleda s svojimi črno-blestečimi očmi.

Tineta so te besede ganile. Solze so mu po teh Ankinih besedah silile v oči, roko položi na Ankino ramo in reče: „Anka, jaz se le bojim, da tačas, ko bom jaz pri vojakih in daleč od tebe, Bog vé kje, bi se ti drugemu udala in mene pozabila. Fantov je dosti v naši fari in tudi petični so vsi bolj, kot jaz. Hliniti se znajo in govoriti dekletom na srce . . . tako, da se bojim, da me pozabiš.“

„Tine,“ seže mu dekle v besedo, „zakaj o meni tako slabo misliš, saj te nisem doslej z ničemur razžalila in sem ti bila vedno zvesta. Tudi sem ti obljubila in sedaj ti tudi obljubim, da te toliko časa čakam, dokler se od vojakov ne povrneš.“

„Bog daj, da bi imela vedno te misli in mi v resnici ostala zvesta,“ reče Tine. „Tudi jaz ti obljubujem, da ti ostanem zvest in neločljiv do smrti in da me nič na tem svetu ne premoti.“

Zdajci vrata lahko zaškripljejo.

„Oče prihajajo, oče,“ dé Anka.

Tine še v naglici deklini stisne roko in se hitro zmuzne v vežo in od tu na vrt. Anka pa začne v strahu nekaj po skrinji pospravljati in na tihem utrne solzo za solzo, ki ji je kapala na blede lice. V tem trenutku, ko je Tine izginil, odpre stari vrata in stopi v izbo.

„Ti, dekle, kdo pa je tisti, ki je sedaj smuknil iz veže na vrt?“

„Kdo? Jaz za nobenega ne vem.“

„Ka-aj, še tajiti mi hočeš, in dobro veš ter se le nevedno delaš.“

„E tisti Špelinov!“

„Kateri Špelinov?“

„Tine.“

Z odpravo notarijata, katero bi „Slovenec“, iz njegove pisave soditi, najrajši imel, začenjati socijalne reforme, se pa pravi začenjati zidati hišo pri strehi. Tega pa noben resen človek ne bode priporočal, in bi

tudi gospôda pri „Slovenci“ ne, da jim je res kaj za stvar, ne pa le za agitacijsko sredstvo za bodoče deželno-zborske volitve.

Deželni zbor kranjski.

V dvanajsti seji se je sklenilo, da se vrne želnu odboru načrt pokojninskega pravilnika deželnih dacarjev, da ga še prouči in predela.

Žebljarski zadrugi v Kropi se je dovolilo 2000 gld. brezobrestnega posojila na pet let, potem se pa posojilo obrestuje po 4% in vrača v letnih obrokih po 200 gld.

Pri posvetovanji o § 3. deželnozborskega poročila je poslanec Kersnik opozoril na nevarnost, ki preti Dobu in Dolskemu od reke Bistrice. Velika voda lahko pretrga okrajno cesto Dol-Beričevo. Občina Dol sama ne zmore zavarovati obrežja, zato on predlaga, da se jej dovoli 400 gld. podpore, ko delo dovrši. Ta predlog se je odobril. Odklonil se je pa Arkov predlog, da se dovoli deželna podpora za vodovod v Cerknici. Proti temu predlogu ugovarjali in glasovali so konservativci in nemškutarji. Prvi so hoteli se znositi nad Cerkničani, ker niso njim po volji volili ob zadnjih deželnozborskih volitvah. Ta slučaj je jasno pokazal, da bi ti ljudje radi gospodarili, a skrb za kmeta jim je pa deveta briga.

Pri poročilu dež. odbora o cestnih stvareh je posl. Arko vprašal dež. predsednika, kako da se še ni rešila prošnja o uvrščenju ceste Idrija-Logatec mej državne ceste. Dež. predsednik je odgovoril, da bi bili stroški za popravo in oskrbljenje te ceste ogromni in je dvomil, da bi ministerstvo prevzelo te stroške. — Sklenilo se je, da naj deželni odbor dá izvršiti potrebne preiskave za napravo načrta za cesto od Smuke čez Hinje do Zvirč.

Dež. odboru se je naročilo, da dovoli primerno nagrado inženjerju Hraskemu, ki je nadzoroval gradnjo radeškega mostu.

Vzelo se je na znanje poročilo deželnega odbora, gledé osuševanja barja, iz katerega se vidi, da stvar ne pride tako hitro v tek, ker je še mnogo vodopravnih pravd.

Poslanec Hribar je hudo grajal, da se pri deželnem odboru ne uraduje slovenski v smislu sklepa deželnega zbora z dne 17. oktobra 1884 in priporočal nastopno resolucijo:

„Deželnemu odboru se naroča, naj v varstvo veljave slovenskega jezika c. kr. državnim uradom v deželi kranjski izvzemši c. kr. vojaške oblasti, dopisuje le v slovenskem jeziku.“

Deželni odbornik Schaffer in pa deželni glavar Detela sta opravičevala postopanje deželnega odbora, a sama priznala, da se ne postopa v zmislu dotičnega sklepa dež. odbora. Hribarjeva resolucija se je pa odklonila, ker so z nemškutarji vred glasovali poslanci Klun, Lavrenčič in Šuklje in s tem očitno pokazali svojo narodno mlačnost.

Pri posvetovanji o deželnega odbora poročilu § 3. C „Zdravstvene reči“ naročilo se je deželnemu odboru, naj se obrne do poljedelskega ministerstva, da bi se v Idriji nastavil živinozdravnik. Gledé gradnje brvi mej novo bolnico in prisilno delavnico se je sklenilo:

„Da bi ga zlomek,“ dé stari, ter jezno pogleda deklino. „Ta berač, ta pritepenec. Kaj pa ima, da gleda za teboj? In ti? Da se moraš takemu rokomavsu na vrat obešati?“

„Zakaj ne, oče! Ali ni kovač in še dober kovač ter si dosti prisluži.“

„Kovač — no, pa tvoj grunt? Si li prismojena? Kovač ne zna ne sekire ne motike vihteti, kar bo pa tvoj mož moral znati. Ha! ha! Tako daleč te je uže napotil, ti neumnica ti? No le počakaj, deklina! Kakor si bodeš postljala, tako bodeš tudi ležala. Zlomek vendar!“

Po teh besedah je stari vstal, odšel iz hiše in pustil deklico samo. (Konec prihodnjic.)

Polikuška.

(Povest grofa Leva Tolstega.)

(Dalje.)

IV.

Minilo je pol ure. Otrok je zajokal, Akulina je vstala in ga podojila. Jokala ni več, opirala je pa še vedno z roko svoj še lep, suh obraz, oči je upirala v

dogorjujočo svečo in mislila je o tem, čemu se je možila, čemu je treba toliko vojakov, kako bi dobro plačala mizarjevo ženo.

Ko je zaslišala moževe korake, obrisala je solze, vstala, da mu ne bode na potu. Polikuška prišel je pogumno, vrgel kapo na postelj, oddahnil se in jel se odpasovati.

— No, kaj? Zakaj te je klicala?

— Hm! saj res! Polikuška je najzadnji človek, a če je kaj treba, po koga pošljejo? Po Polikuško.

— Kaj je?

Polikuška ni hitel pripovedovati; prižgal je pipo in pljunil.

— H kûpcu je ukazala iti po denar.

— Po denar? vprašala je Akulina.

Polikuška se je posmejal in pokimal z glavo.

— In kako zna govoriti! Tebe, rekla je, imajo za nepoštenjaka, a jaz tebi bolj zaupam, kakor kateremukoli

1.) „Potreba primerne krajše zveze deželne prisilne delavnice z novo deželno bolnico preko Ljubljane se pripozna; 2.) nameravana gradnja lesene brvi preko Ljubljane se v to svrhu odobruje in zanjo deželnemu odboru dovoli kredit 1500 gld. predujemno iz deželnega zaklada; 3.) za nepričakovani slučaj, da dežela ne doseže inštančnim potom dovoljenja za gradnjo lesene brvi, dovoljuje se deželnemu odboru istotako predujemno iz deželnega zaklada kredit 6000 gld., da mej deželno prisilno delavnico in novo bolnico zgraditi dá mestu lesene železno brv preko Ljubljane.“

Pri letnem poročilu o deželnih dobroteljskih zavodih je posl. dr. Tavčar opozoril na jezikovno vprašanje, ker ravno na tem polju stopa deželni odbor v dotiko z različnimi oblastmi. Bati se je, da bode sedaj, ko se je odklonil Hribarjev predlog, deželni odbor mislil, da lahko dopisuje oblastvom, v katerem jeziku hoče. Želeti je, da se v tem oziru ukrenejo kakšna določila, napravi kak stalni načrt. Zatorej on predlaga resolucijo:

„Deželnemu odboru se naroča, da v prihodnjem zasedanju poroča o tem, v katerem jeziku dopisuje cesarskim in drugim oblastnim, in po kakih načelih se pri tem ravna.“

Dovolilo se je 900 gld. kot dež. prispevek za od pomoč proti povodnji v Dobrniški občini, ako država in interesentje dajo tudi primerne prispevke.

Zastran preskrbljenja občine Ambrus z vodo se je sklenilo:

1.) „Deželnemu odboru se naroča, da takoj prične vodoppravne obravnave zaradi eventuelne pridobitve vodne sile in pravice do dobivanja vode. 2.) Za napravo vodovoda v celem obsegu se deželni prispevek razdeli v tri letne obroke po 11.000 gld. in pričeni z l. 1895. vstavi v proračun deželnega zaklada, vsled česar se v lanskem zasedanju dovoljeno, pa neporabljeno plačilo 3000 gld. zviša letos za 8000 gld. ter tako kot prvi obrok določi 11.000 gld. 3.) Deželni odbor se pooblašča,

drugemu. (Polikuška je govoril glasno, da bi ga drugi slišali.) Obetal si, da se poboljšaš, rekla je, in tu ti najprej dokazem, da ti zaupam: Pojdi h kupcu, vzemi denar in prinesi ga. Mi smo, rekel sem, vaši hlapci, gospa, in dolžni smo vam biti pokorni kakor Bogu, zato sem pripravljen storiti za vas, kar moram; kar ukazate, bodem storil, ker sem vaš hlapec. Zopet se je posmejal s smehljajem slabega, dobrega in krivega človeka. Bodeš li tako storil? rekla je. Veš li, da je od tega odvisna tvoja usoda? Kako bi ne razumil, da moram vse storiti? Kakor so govorili proti meni, tako lahko obrekujejo vsacega človeka. Še nikdar nisem mislil ničesar storiti, kar bi vam škodovalo. Tako sem govoril, da se je gospa kar omečila. Ti, rekla je, bodeš mi prvi človek. (Malo je pomolčal in zopet se je pokazal ta smeh na njegovem obrazu.) Jaz vem, kako se mora govoriti. Ko sem še hodil po svetu po delu, sem marsikoga naletel, a če sem mogel govoriti z njim, sem ga precej omečil in presleparil.

— Je-li mnogo denarja? vprašala je Akulina.

da ob svojem času napravo vsega vodovoda odda podjetniku ali po jednotnih cenah ali za pavšalni znesek, kakor se mu najprimernejše in najugodnejše zdi za deželne finance.“

Deželni odbor se opozarja, da se pri oddaji del (dovažanje vodovodnih cevij, kopanje rovov za polaganje cevij itd.) kolikor mogoče ozira na udeležence in sploh domače delavce.

Za hidrografični posel, katerega namerava vlada ustanoviti pri stavbinskem uradu, se je dovolilo deželnega doneska 30% vseh troškov.

Glede nakupa nekaterih parcel poleg Rudolfinuma od Ljubljanske mestne občine se je pa sklenilo:

„Deželni odbor se pooblašča, da se v svrhu pospeševanja prizadevanj glede premeščanja kakšnega c. kr. obratnega ravnateljstva drž. železnic v Ljubljano, dogovori z mestno občino Ljubljansko glede eventuelne zamene za Bežigradom ležečih, deželi lastnih parcel za parcele v načrtu kot skupina I., parceli 1 in 2, zaznamovanih, 1134 62³ merečih parcel s pogojem, da se porayna diferenca mej kupno ceno parcel za Bežigradom in kupno ceno parcel mestne občine na Tržaški cesti, določeno na 5 gld. za □°, to pa za slučaj, da se posrečijo pogajanja glede ustanovitve železniškega prometnega ravnateljstva v Ljubljani. Če bi ta pogajanja tekom jednega leta ne imela uspeha, naj se za dogovorjeno ceno kupijo rečene parcele in gledé njih porabe stavijo svoj čas primerni nasveti.“

Prošnja podobčine Klenik za podporo za napravo vodovoda se je izročila deželnemu odboru, da dovoli primerno podporo in izposluje prispevek pri poljedelskem ministerstvu.

Sklenilo se je, da se oprosté deželnih priklad zgradbe, ki bi bile potrebne, ako se premesti železnično prometno vodstvo v Ljubljano in sploh vse stori, da se ta premostitev doseže.

— Petnajststo rubljev, odgovoril je Polikuška malomarno. Ona je pokimala z glavo.

Kdaj pojdeš?

— Jutri, je ukazala. Vzemi konja, katerega hočeš, pridi v pisarno in potem pojdi z Bogom.

— Hvala Bogu, rekla je Akulina, vstala in obrisala se. — Bog pomagaj tebi, Iljič, pristavila je tiho, da ne bi slišali za ograjo, in držala ga je za srajčni rokav. — Iljič, poslušaj me, ko pojdeš, poljubi križ, in kaplje žganja ne pokusi.

— Pil bodem vendar, če potujem s takimi denarji! šepnil je on. — Kako je tam nekdo igral na glasovir, pristavil je in nasmehnil se. — Morala je biti gospodična. Ko sem stal pred gospo, je za vrati v drugi sobi igrala gospodična. Kako je po taktu udarjala. Tudi jaz bi igral, hitro bi znal, gotovo bi znal. V tacih stvareh sem spreten. Jutri mi daj novo srajco!

In srečno so se vlegli spat.

(Dalje prihodnjic.)

Občinsko cesto od kranjsko-kamniške ceste čez Kapljo Vas, Komendo, Klanec, Zalog in Pšenično Polico do Cerkelj in občinsko cesto od Kapljevasi čez Gmajnico in Goro v Križ sklenilo se je vsprejeti med okrajne ceste. Ravno tako se bode uvrstilo mej okrajne ceste cesta od Podreča do Smedniškega mostu.

Vasi Gnadendorf in Hutterhäuser je deželni odbor sklenil združiti z mestom Kočevjem.

Prošnji vasi Čatež pri Trebnjem, naj bi deželni inženir pogledal, kako bi se dala napeljati pitna voda, se je izročila deželnemu odboru. Ravno tako se je deželnemu odboru izročila prošnja vasi Breže za podaljšanje vodovoda Vinice-Sušje do te vasi in pa prošnji občin Kropa, Kamnagorica in Ovšiša za osnovo posebnega zdravstvenega okrožja v Kropi. Pa tudi prošnja velikopolanska za premembo zakona o licenciranju bikov in prošnja okrajno-cestnega odbora radovljiskega za uvrstitev okrajnih cest Lesce-Radovljica in Kamnagorica-Kropa-Podnart sta se izročili dež. odboru v primerno rešitev.

Za vodovod v Logatcu se je dovolilo v 13. seji 30% prispevka, ako država da 50%. Tudi proti tej podpori je ugovarjal velik prijatelj kmetov, vodja konservativne stranke, gospod Klun, a večina mu ni pritrčila.

Zastran grajenja belokranjskih železnic se je soglasno vsprejel predlog posl. Šukljeja:

„Deželnemu odboru se naroča, naj temeljito prouči obliko in velikost prispevka, s katerim se bode deželi udeležiti pri dobavi stavbene glavnice belokranjskih železnic; dalje se mu naroča, naj stopi v dogovor z visoko vlado, z vodstvom dolenskih železnic in z udeleženci v to svrhu, da se omogoči zgradba belokranjskih železnic ter zagotovi potrebna stavbena glavnica; končno naroča se deželnemu odboru, naj o uspehih svojega pogajanja poroča v bodočem zasedanji ter naj glede deželnega prispevka za belokranjske železnice tačas stavi konkretne predloge.“

Potem je deželni zbor sklenil zastran prizidave k deželni vojašnici sledeče:

1.) Deželnemu odboru se naroča, naj zaradi prizidave k deželnoobranski vojašnici prične in dožene potrebni dogovor z vojaško upravo.

2.) Deželni odbor se pooblašča, da kupi stavišče za prizidavo deželnoobranske vojašnice in da z ozirom na mogoče kasnejše prizidave začne pogajanja za nakup še kacega drugega primerne stavišča ali v neposrednji bližini deželnoobranske vojašnice, pri čemur se mu je zlasti ozirati na deželne finance.

3.) Isti se pooblašča, da za izvršitev prizidave k deželnoobranski vojašnici najame proti kolikor mogoče nizkim, vsekakor pa 4 5% ne presegajočim obrestim posojilo v najvišjem znesku 180.000 gld., katero naj se amortizuje v 25 letih.

Politični pregled.

Koaliranci na Dunaji so se nedavno čutili jako srečne. Celjsko vprašanje jih je nekaj vznemirjevalo, a iz tega bi se že bil našel kak izhod, vsaj so slovenski konservativci dobri ljudje in kaj ne, vse se dá poravnati po kakem banketu. Volilno reformo so pa lepo bili pokopali v pododseku in deset mož, mej njimi sedem plemenitašev, jo je stražilo, da ne vstane iz groba motit miru v Avstriji. Delavci se pa s silo že uženo, vsaj naš ministerski predsednik je pogumen mož in se ne pusti prepisovati politike z ulice. Vojske ima tudi na razpolago. Toda gospodje so obračali, cesar je pa obrnil. Minuli teden je bil ministerski svet, kateremu je predsedoval in je pri tem prav resno vprašal, kako daleč so že z volilno reformo in jim tudi ni prikrival, da pokliče druge može, če sedanji ministri ne morejo izvršiti volilne reforme. Takoj drugi dan gredo vsi ministri v pododsek za volilno reformo in zahtevajo, da naj vzbudi volilno reformo iz groba. In res zopet vznemirja sedaj že koalicijske kroge. Govori se že, da so se pododsekovi člani sporazumeli, ali pa so kar prikimali ministrom, kar so rekli; a s tem nevarnost ni odvrnjena in resno se bojé že mnogi listi, da volilna reforma pohrusta koalicijo, ali vsaj mirnih dni je konec.

Stoli raznim ministrom se majejo, da, celo govorilo se je, da odstopi vse ministerstvo. Grof Schönborn se je baje jako naveličal ministrovanja, ker se mu razmere na

Češkem jako nepovoljno razvijajo. Grof Wurmbbrand je v največji zadregi zaradi celjske gimnazije. Kot minister mora seveda zagovarjati postavko v budgetu, kot štajerski poslanec pa ni zanj, ker štajerski Nemci osnovi dvojezične gimnazije v Celju tako nasprotujejo. Minister Madejski je pa posebno hitel razne svoje sorodnike spraviti v dobre državne službe. Ta stvar je vzbudila pozornost v parlamentarnih krogih in se je o njej že razgovarjalo v državnem zboru. Zaradi tega je izgubil precej zaupanja na najvišjem mestu in mislil je odstopiti. Ministerski predsednik pa baje ni tistih mislij, kot je grof Taaffe, ki je ministre vedno menjal, in nobenega ne pusti in se je baje izrekel, kadar kdo pojde, pojde tudi on in ž njimi seveda vsi. Tako se govori tudi o občni ministerski krizi in o tem, da pride za ministerskega predsednika sedanji namestnik na Češkem grof Thun.

Na Ogerskem se razmere za vlado jako neugodno razvijajo. Banffy ima vedno manj pristašev. Zadnji čas se je zopet imenoval grof Khuen-Hedervary kot bodoči ministerski predsednik. On pa baje vlade drugače ne prevzame, da ga podpirata tudi Apponyijeva in ljudska stranka. To je pa težko pričakovati. Ljudska stranka mu ne zaupa, ker je glasoval za civilni zakon, Appony pa ne misli nobene vlade podpirati, ki ni za samostojno ogersko vojsko.

V Turčiji marsikaj ni v redu. Več albanskih vodij je vlada pregnala v Azijo, ker so baje hujskali prebivalstvo k ustaji. V Makedoniji je vlada jela zatirati Bolgare in zapirati njih šole, v Armeniji pa posebna evropska komisija preiskuje, če so res turški vojaki lani tako grdo ravnali z Armenci in jih veliko poklali. Komisija se je prepričala, da je vse res, kar so o tem pisali razni listi. Pač malo častno je za omikano Evropo, da se podpira Turčija, če se godé take stvari. Seveda, ko bi šlo za žide, bi že davno bilo pol Evrope po konci, a za kristijane se pa človekoljubna Evropa ne briga.

V Nemčiji slavi dné 1. aprila knez Bismarck svojo osemdesetletnico. Delajo se že obširne priprave, da ga primerno počasté. Stvar pa ne gre po sreči. Bismarckovi prijatelji bi radi, da bi vsaj s kako izjavo državni zbor

počastil pri tej priložnosti ustanovitelja zedinjene Nemčije. Katoliški centrum in pa socijalni demokratje so se pa temu najodločneje uprli in izjavili, da bodo vsak poskus preprečili, če drugače ne, pa s škandalom.

V Angliji namerava vlada zakonitim potom zboljšati stanje irskih zakupnikov, a se jej opozicija jako hudo upira. Ministerski predsednik je obolel in že misli odstopiti.

Vojna mej Kitajci in Japonci še ni končana. Japonci prodirajo dalje proti Pekingju. V tem se pa vršé mirovna pogajanja. Japonci zahtevajo, da se jim izroči Formoza ali pa del Mandžurije. Kitajci pa sedaj toliko še ne prijenjajo in se mislijo še dalje bojevati. Nadejajo se, da bodo evropske vlasti posegle vmes in Japonce ustavile na njih zmagovitem potu.

Slovenske in slovanske vesti.

(Vabilo za naročbo.) Sedaj je minilo četrletje, in zatorej se obračamo do slovenskega občinstva, da zopet pridno naroča naš list. Načela našega lista so znana in nam jih ni treba zagovarjati, po teh načelih so delovali najprvi slovenski rodoljubi duhovskega in posvetnega stanu, in zanje se je izrekel shod zaupnih mož. Zagovarjali bomo, kakor dosedaj, koristi našega naroda in se pri tem ozirali zlasti na potrebe srednjih stanov, a vendar pri tem ne bomo prezirali koristi slovenskih delavcev. Veliko nasprotnikov ima naš list, a baš to najbolje dokazuje, da ni brez vpliva. Preveč bi bilo, da bi zavračali razne napade, da je brezbožen in brezversk. Na te napade je najboljši odgovor list sam. Zastonj bi v njem iskal napadov na vero in cerkev, kozolcev naše konservativne stranke pa ni postavljati pod okrilje katoliške cerkve. Vodilo bode za nas resnica in pravica, in zatorej nas bodo tudi v bodoče tisti preganjali, ki se resnice bojé. Zato priporočamo vsakemu, da číta naš list in ga potem sam sodi.

(Iz Notranjske) se nam poroča, da je nastala proti našemu listu od strani duhovščine prava gonja. Leca ne zadostuje več, pomagati mora sedaj o velikonočnem času tudi spovednica. Tako sta v neki večji fari spovedujoča kapelana odrekla sveto odvezo vsem onim možem, ki berejo „Rodoljuba“ in „Slovenski Narod“. Mi to zabeležimo z gnjevom, prepuščamo pa sodbo o tej zlorabi cerkvenih in verskih zapovedi svojim čitateljem in somišljenikom, katere prosimo i v nadalje podpore v našem nam vsiljenem boju. — Dà, res vera peša!

(Slovenščina pri najvišjem sodišču.) Po postavi bi najvišje sodišče moralo izdajati odloke v slovenščini v vseh pravnih, katere so se v prvi instanci obravnavale v slovenščini. To se pa ne godi in zaradi tega je poslanec Ferjančič o tej zadevi stavil interpelacijo do pravosodnega ministra, če misli preskrbeti, da se bode to izvršilo. Sedaj ni nobene ovire, ker imamo že slovensko-pravno terminologijo.

(Narodna enakopravnost.) Budgetni odsek državnega zbora je sklenil resolucijo, da se pri poštah v večjezičnih okoliših po prometnih potrebah nastavijo teh jezikov večji uradniki in napravijo dopisi in tiskovine v dotičnih jezikih. Da bi se ta resolucija le izvršila. Omeniti še moramo, da je to resolucijo, ki je kaj neprijetno dirnila štajerske in koroške Nemce, predlagal češki Nemec dr. Russ, ki je prišel do prepričanja, da s samo nemščino več ne gre.

(Tridesetletnica opernega pevca g. J. Nollija.) V torek dne 12. t. m. je slavil tridesetletnico svojega gledališkega delovanja slovenski operni pevec gosp. Josip Noll. Na veliki ponedeljek 1865. leta je nastopil prvič na slovenskem odru v igri „Bob iz Kranja“ še kot mladi vseučilišnik. Pozneje je mnogo pripomogel, da se ustanovilo „Dramatično društvo“ v Ljubljani, kateremu se je posrečilo ustanoviti slovensko gledališče. Od leta 1870. do 1875. je redno igral pri slovenskih predstavah v Ljubljani, katerim je bil tudi režisér. Leta 1875. je ostavil domovino, potem igral na raznih tujih gledališčih z dobrim uspehom. Leta 1891. se je vrnil v Ljubljano nazaj in zopet sodeluje pri slovenskih opernih predstavah. — Pretečeni torek bila je slavnostna predstava „Trubadurja“, pri kateri je zopet pokazal slavljenec, da ima še jako lep glas. Gledališko osobje in pa narodno občinstvo mu je priredilo lepo ovacijo in pokazalo, da zna ceniti slavljenčeve zasluge za slovensko dramatikó. Došlo je tudi več brzogovnih pozdravov in poklonilo slavljenecu več jako lepih vencev.

(Novi tržaški višjedržavni pravdnik), gospod Gertscher, je odhajajoč iz Celja, kjer je bil predsednik okrožnemu sodišču, pri nekem banketu pokazal svojo „prijaznost“ do Slovencev. Ta mož, ki bi po svojem poklici moral biti nepristransk, je pri dotičnem banketu naglašal, da je vse, kar zahtevajo nemški Celjani, opravičeno in jih je pozivljajal k vkupni borbi za obrambo svojega (nemčurskega) bistva. Bivši predsednik okrožnemu

sodišču torej zmatra popolnoma za opravičeno, da se Celjani upirajo osnovi dvojezične gimnazije. Nemški listi mu zaradi tega slavo pojo, mi se pa čudimo, da tak jurist, kot je Gertscher, ne pozna toliko državnih osnovnih zakonov, da bi vedel, da so naše zahteve opravičene, ne pa zahteve nemških Celjanov. Pri dotičnem banketu je Gertscher govoril nemški in italijanski, da je pokazal, da je sposoben za novo mesto v Trstu, le v slovenščini ni zinil nobene besede, ker se mu ta menda ne zli potrebna. Primorski Slovenci pač svojega novega pravdnika niso mogli po vsem tem, kar smo povedali, s posebnim zupanem pozdraviti.

(**Celjska gimnazija.**) Vlada ne kaže posebno dobre volje, da bi osnovala dvojezično gimnazijo v Celji. Dotično postavko v državnem proračunu sicer še vzdržuje, a menda bi jej bilo skoro ljubše, če propade. Napela je vse sile, da bi slovenske poslance pregovorila, da se zadovolijo s paralelkami v prvem in drugem razredu, v katerih bi se posebno gojila nemščina, da bi potem mogli učenci v tretjem razredu slediti pouku v izključno nemškem jeziku. Tudi grof Hohenwart je poskušal slovenske poslance pregovoriti, da odstopijo od te zahteve. Štajerska poslanca Vošnjak in Robič sta odločno odklonili vsako pogajanje, kranjski koaliranci jih pa nekako mlačno podpirajo. Vsled tega pa vlada prav ne veruje, da bi res iz koalicije izstopili vsi slovenski poslanci, ako se osnova celjske dvojezične gimnazije še odloži. O Poljakih pa vedno bolj dvomljivo postaje, da bi podpirali Slovence v tej zadevi. Vlada pa kaže zadnji čas Slovcem vedno manj naklonjenosti, menda se boji Nemcev. Dunajski krščanski socialisti pa bodo glasovali tudi proti osnovi dvojezične gimnazije v Celju, kakor piše jedno njih glasil,

iz narodnih ozirov. Tu se vidi torej, da krščanska načela še ne dajo nobenega jamstvo za narodno pravičnost.

(**Iz Ribnega pri Bledu**) dne 9. marca se nam piše: Mine sicer vse na tem svetu, a pozabi se pa ne vse, kar se je dogodilo, posebno, če je dogodek v obče in vsem znan in tudi, ki zahteva, da se ga ali z žalostnim srcem, ali s hvaležnostjo in največjim spoštovanjem spominja. Da, tukajšnji farani se živo spominjajo svojega prečastitega gosp. Jožefa Pristova, sedanjega kapelana v Dobu, kateri je lansko leto pri nas duše pasel, ter si štejejo v dolžnost, očitno presrečno hvalo mu izreči za njegov trud pri nabiranju doneskov za ustanovljenje tukajšnje fare, za odkrito prijaznost proti vsakemu, za dušni nauk in za posebno prijateljstvo in ljubezen do naše šolske mladine. A s potrjim srcem se spominjamo dogodka, da je Vsegamogočni poklical g. Jožefa v drugo faro, kar nam dela neizrekljivo žalost. Ti spomini so se v nas prav živo obudili, ko je preč. gospoda god ter mu vsaj s temi spomini naše globoko spoštovanje izkažemo ter zakličemo: Bog Vas, preč. g. Jožef, ohrani še mnogo let srečnega in zdravega!

(**Semenj na Veseli Gori**) bode dne 1. aprila, ker zaradi snega ni mogel biti dne 12. marca.

(**Pri občinskih volitvah**) v občini Voloska v Opatici zmagali so Hrvatje, četudi so železniški uradniki južne železnice močno agitovali za Italijane.

(**Železnica Divača-Loka**) Tržaški mestni in deželni odbor je poslal vladi in obema zbornicama državnega zbora obširno spomenico, da naj se nemudoma začne graditi železnica Loka-Divača. Izreka se pa proti železnici skozi Bohinj v Gorico in za podaljšanje Rudolfove železnice čez Ljubelj.

Razne vesti.

(**Pogreša se**) Friderik Ruard, bivši častnik in sin bivšega posestnika gorenjskih fužin. Zadnji čas je živel v jako neugodnih razmerah in je mogoče, da bi se bil sam umoril.

(**Tatyine.**) Ljubljanska policija je našla 1000 metrov kotonine pri raznih ljudeh v Rudniku in v Kurji Vasi. To kotonino so prodajale delavke ljubljanske predilnice. — Mestna policija je zaprla kakih 30 od dvanajst do šestnajst let starih dečkov, ki so prosjačili in kradli po hišah.

(**Živi zgoreli.**) V Vačah v ljubljanski okolici je dne 5. t. m. 50letna Marija Žerovnik zgodaj ustala in kuhala krmo za prasce. Zaspala je pri kotlu in se jej je vnela obleka. Našli so mrtvo pri ognjišči. — 78letna Katarina Kregar je prinesla v svoje stanovanje lončeno posodo z ognjem, da se ogreje. Nesrečni starki se je pa obleka vnela. Prihiteli ljudje so sicer ogenj pogasili, a umrla je vendar za opeklinami. — Ponoči od 6. do 7. marca je na Ježici zgorel 77letni zasebnik Jakob Colnar. Peč je bil zvečer preveč zakuril, in se mu je bila vnela postelja.

(**Originalen način samomora**) je na Dunaji poskusil neki pekovski pomočnik Viljem Oberdorfer. Sit življenja je sklenil, končati se siloma, in sicer na način, kateri

dosedaj še noben samomorilec ni izvolil. Splezal je v 15 metrov globok vodn ak, se postavil v vodo, ki mu je segala do ramen in čakal, da zmrzne. Štiri ure je stal nesrečnik v mrzli vodi. Dobil je na nogah take ozeblina, da segajo do kosti, a smrt le ni prišla, pač pa pomoč. Ljudje so namreč slišali obupno vzdihovanje nesrečnega mladeniča in ga rešili iz vodnjaka ter prenesli v bolnico.

(**Požari v gledališčih**) Dne 6. t. m. je v gledališči v Lincu mej predstavo nastal ogenj in upepelil garderobo. Nesreča se ni nobena pripetila. Škoda je znatna. — V Glasgowu je tudi pogorelo gledališče, ki je bilo najlepše na Skotskem. — Jednaka nesreča je zadela gledališče Legnano na Laškem.

(**Nezgode.**) V Malzbihlu na Koroškem se je v kamenu lomu kamenje vsulo na nekega delavca, in je vsled poškodb umrl. — Dne 3. t. m. je Štefan Bahar iz Goleka šel mimo Lamutove hiše. Slišal je neko stokanje. Hitro je ubil okna, splazil se v hišo, našel gospodarja, gospodinjino in šest otrok v nezavesti v sobi. Odprl je vrata, rešil ženo in otroke, gospodar pa je bil mrtev. — Zmrznil je na potu iz Radne v Studenec poštni sel Jožef Štepar; Našli so mrtvega v snegu. Pri sebi je imel vsa pisma, mej drugim denarno pismo s 592 gl.

Obrtne stranke.

Mej malimi obrtniki ne le v Avstriji, temveč tudi drugod prevladuje prepričanje, da se sedanje politične stranke premalo ozirajo na obrtni stan. Čudimo se mi temu ne. Kaj je vse obetala konservativna stranka nekemu možu o svojem času, a kako malo je uresničila. Obrtniki so skoro na slabšem, nego so bili pred obrtno reformo.

Od tod prihaja, da se misli na snovanje posebnih obrtnih strank. Zadnji čas se govori, da se osnujeta taki stranki na Češkem in pa v Nemčiji. Ta misel ni nova, večkrat se je že govorilo o njej, a dosedaj se ta misel ni uresničila. Vselej se je pokazalo, da mej obrtniki manjka onega organizatorskega skupnega duha, kakor ga opažamo pri delavcih, ki so v nekaterih krajih politično že davno dosti bolj izobraženi, nego mnogi, ki se hočejo prištevati razumništvu. Pri malih obrtnikih se pa jako pogreša ona politična izobraženost in poleg tega je mej njimi preveč nasprotja. Če je ta ali oni malo bolj izveden, ali če ta ali oni nekaj več ima, gotovo so mu drugi nezaupni. To je krivo, da tudi po obrtnem redu osnovane zadruge se niso tako razvile, kakor se je pričakovalo. Res je njih krog precej omejen, a tudi v tem krogu bi se bilo dalo kaj storiti in vlada bi bila prisiljena, njih delokrog razširiti, ko bi se bilo pokazalo vsestranski njihov uspešno delovanje.

Večjega uspeha tudi ni pričakovati od posebnih obrtnih strank. Kmalu bodo podlegle v boju s političnimi strankami, ako mej obrtniki ne zavlada ves drugi duh. V sedanjem političnem življenju je potrebno organizacije in sicer trdne organizacije, noben stan naj preveč na drugega ne zida, posebno pa ni dobro, če se preveč zanaša na vladno pomoč. Pustiti je potreba ono pritoževanje po gostilnicah proti slabim časom, temveč se je treba lotiti dela. Jeden sam ničesar ne opravi, treba je skupnih močij, lepe složnosti. Le pogledjmo kapitaliste, kako so lepo složni mej seboj, kako se mej njimi snujejo razni krožki (ringi), da se poviša ali poniža cena temu ali onemu blagu.

Obrtniki naj od novih strank ne pričakujejo kdo vé. Ko bi spravili v zbor nekaj poslancev, ni gotovo, da bi ti mogli se upirati drugim strankam. S tem, da se postavijo izključno na obrtno stališče, se postavijo nekako v nasprotje z vsemi drugimi strankami in kmalu bi videli, da se zaman boré proti močnejšemu.

Po našem mnenju jim tudi ni potrebno posebne lastne stranke, temveč lahko mnogo več dosežejo s se-

danjimi političnimi strankami. Če se dobro organizujejo, se bode vsak poslanec rad nanje oziral, vsaj vé, da so mu močna podpora. Le gledajo naj, da bodo poučeni o političnem gibanju in pri volitvah naj skupno nastopijo in odločno povedo poslancu, kaj da od njega zahtevajo, in potem tudi res pridejo k volitvi. Dokler pa jih bode treba vlačiti na volišča in bodo volili le z ozirom na osebne, ne pa na stanovske koristi, recimo Petra ali Pavla, ker pri njih naroča hlače ali čevlje, tako dolgo ne bodo imeli ugleda; drugače pa, če bodo imeli jasno svoje težnje in trdno voljo, to ali ono skupno doseči. Imeti pa morajo tudi pogum zahtevati od poslanca, da jim poroča, kaj je zanje storil. K takemu shodu naj vselej pridejo vsi, da poslancu povedo svoje želje in mu tudi brez ovinkov povedó, ako mu zaupajo ali ne.

Poslanci, ki si pri političnih strankah, za to ali ono lažje dobé zaveznikov, nego bi jih kak poslanec, ki ima samo gospodarski program. Političnim strankam je odprto vse širje polje za kompromise in poganjanja, tedaj tudi lažje kaj za obrtnike dosežejo. Bati se ni, da bi poslanec volilce preziral, bodi si že te stranke ali one, ako vidi, da so možje, s katerimi je treba resno računati. Tukaj pač velja pregovor, da vsako ljudstvo ima take zastopnike, kakoršne zasluži. Sploh se politika večkrat napak dela, odločuje jo nekaj mož, dočim bi imela izhajati iz narodnih mas samih. Dokler se to ne zgodi, nimamo pričakovati zdravih razmer v parlamentu.

Iz povedanega je razvidno, da ni potreba obrtnikom svoje stranke, ločene od drugih strank, temveč jim je treba le prave zavednosti in organizacije, pa se bodo narodni zastopniki nanje ozirali, dokler pa tega ni, je pa ves njihov trud zastonj.

Načrtov, kako bi se obrtnikom pomagalo, se je razvilo že dovolj, a ostalo je le pri načelih in to jedino zaradi tega, ker obrtniki niso znali porabiti vsega svojega vpliva, da bi se bili ti načrti poklicali v življenje. Da so obrtniki po vsej Avstriji pri vsakih volitvah vkupno nastopili, bi gotovo danes že bilo polovica manj povoda za kake pritožbe; tako smo pa pri obrtni enketi na Dunaji videli, da mnogi poslanci ne vedó, kje malega obrtnika čevelj žuli. Obrtnik se za javno življenje ne briga, in ni čuda, da se tudi poslanci za njegove težnje ne brigajo. Vsak je svoje sreče kovač, velja tudi za obrtniški stan.

Obrtne raznoterosti.

(Potrjena izvolitev.) Cesar je potrdil izvolitev trgovca gosp. Ivana Perdana predsednikom in lastnika tiskarne gosp. Antona Kleina podpredsednikom kranjske obrtne in trgovinske zbornice.

(Nasadi vrb za pletenje košaric.) Na ljubljanski strokovni šoli se je vpeljal tečaj za pletenje košaric. Mestni zbor ljubljanski pa prepusti ob tivolskem bajerji nekaj prostora, da se napravijo potrebni nasadi vrb.

(Obrtna reforma pokopana) Vlada je opustila misel na obrtno reformo. Trgovinski minist. r nima nobenega upanja, da bi sedanja zbornica poslancev mogla to stvar doognati in je rajši ne predloži.

(Za lovce.) Puškariji v Borovljah na Koroškem so znani daleč po sveti, ker je kakovost njihovih izdelkov

v vsakem obziru dovršena. Odlično mesto zavzema mejnjimi Ludovik Borovnik, pravi mojster v svoji stroki. Nanj opozarjamo slovenske lovce, kajti mož ni samo izboren puškar, tudi naroden je in se ne plaši slovenskih cenikov. Bodi torej toplo priporočen.

Statistični delavski uradi.

Občno je prepričanje, da bode marsikaj še treba ukreniti, da se zboljšajo razmere nižjim stanovom, da se prepreči kak prevrat. Vse stranke to priznavajo in zato ima že dandanes skoro vsaka svoj socijalni program. Opazuje se pa pri vsem socijalnem delovanju, da manjka prave podlage, sploh se razmere delavskega stanu premalo poznajo. Pomanjkuje statističnih podatkov o številu delavcev v raznih tovarnah, njih starosti njih plače itd. Vse to in še marsikaj družega bode še potrebno vedeti, ako se hoče uvesti kaka dobra socijalna reforma. Danes nimamo niti potrebnih podatkov, da bi mogli podlago najti za vpeljavo starostnega zavarovanja delavcev.

Da se dobé potrebni podatki, misli se osnovati posebni urad, kateri bode imel nalog, nabirati take podatke, imel bode preiskavati tudi tovarne in delarne, in to celo po noči.

K temu uradu se bode dodal neki svet več delavcev, delodajalcev in drugih v tej stvari izvedenih oseb. Dvomiti ni, da bode tak urad lahko mnogo storil, ako bode imel potrebne pripomočke in bode vestno izpolnjeval svoj posel. Že samo objavljane statističnih podatkov

bode že mnogo vplivalo, kajti delodajalci bodo se pač tudi nekoliko sramovali preumazanih razmer, bali bi se javnega mnenja. Postavodajalci bi pa imeli zanesljivo gradivo, na katero bi se lahko opirali. Sevéda bi urad moral vestno opravljati svoj posel in bi se njegove funkcije morale s časom razširiti.

Ne more se tajiti, da je delovanje obrtnega nadzorstva tudi že imelo marsikako dobro posledico, a vendar se vidi pri njim velika pomajkljivost. Koliko reči ostane prikritih. Za obrtne nadzornike so se največkrat izbrali ljudje, kateri sploh o razmerah v tovarnah nimajo nobenega pojma. Taki ljudje se dajo lahko zapeljati. Ravno tako bi bilo pri statističnem uradu, ako ne bode imel pravih ljudi. Res je, da bodo v njegovem svetu delavci, a baš to je vprašanje, kakšni delavci se bodo zbrali, če se ne bode gledalo, da se odberó le zmerni ljudje navadno še v boljših plačah, o katerih se ni bati, da bi za delodajalce kaj neugodnega razkrili. Vse ni odvisno le od zakona, s katerim se omenjeni urad osnuje, temveč tudi on tega, kako se bode ta zakon izvajal.

Delavske raznoterosti.

(Konservativna prijaznost delavcem.) Večkrat se konservativna stranka kaj rada dela jako prijazno delavcem. To je pa le pesek v oči. Liberalci bi še dovolili volilno pravico delavcem, a konservativci se pa ustavljajo, da ne bi volili delavci in hlapci na deželi. Pa tudi konservativna stranka toliko mandatov ne mara delavcem prepustiti, kakor liberalna.

(Štrajk za volilno pravico.) V Belgiji vlada in parlament nočeta vpeljati občne volilne pravice za občinske volitve iz strahu pred socijalnimi demokrati. Delavci so pa sklenili volilno pravico izsiliti z občnim štrajkom, kot so jo bili za zbornico poslancev.

Tržne cene v Ljubljani

16. marca t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	—	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež, "	6	—	Surovo maslo, "	—	80
Ječmen, "	6	30	Jajce, jedno	—	02
Oves, "	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	6	90	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	7	25	Telečje " "	—	68
Koruza, "	7	—	Svinjsko " "	—	70
Krompir, "	3	50	Kostrunovo " "	—	46
Leča, "	15	—	Pišanec	—	—
Grah, "	14	—	Golob	—	15
Fizol, "	11	—	Seno, 100 kilo	2	14
Maslo, kgr.	94	—	Slama, " "	1	96
Mast, "	68	—	Drva trda, 4 metr.	9	—
Špeh frišen	54	—	" mehka, 4 " "	6	—

Loterijske srečke.

Gradec, dné 9. marca:	20,	65,	52,	84,	72.
Trst, dné 2. marca:	71,	53,	47,	49,	43.
Dunaj, dné 9. marca:	30,	75,	5,	34,	80.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem po umrlém Jožefu Petauerju v Domžalah, prevzel

zglasno prodajalnico

v kateri bodem nadaljeval prodajo raznovrstnega specerjskega blaga po najnižji ceni. Uljudno se priporočam za mnogobrojni obisk z zagotovilom, da bodem vedno z najboljšim blagom postregel.

S spoštovanjem

Jakob Jerman.

Seme

domače (večne) in nemške detelje

zajamčeno predenice prosto in čisto dobiva se po najnižji ceni pri

Ivanu Majdiču v Kranji.

Če se vzame cele vreče po 100 kilogramov, je cena posebno ugodna. — Ondi dobiva se tudi razno drugo semenje, popolnoma čista jara rž in grahova itd.

Glavna zaloga kot najboljši priznanega dovskega mavca (gipsa).

Prodaja posestva.

Iz proste roke se proda posestvo šte. 5 v Podborštu pri Zidanem mostu s poslopjem in potrebnim kmetijskim orodjem ter z zemljišči, in sicer 5 oralov 784 štirijaških sežnjev rodovitnih njiv, 4 orale 605 štirijaških sežnjev rodovitnih senošetij, 17 oralov 992 štirijaških sežnjev lepega gozda, 259 štirijaških sežnjev pašnikov in 1 oral 21 štirijaških sežnjev vinograda, vsega vkup torej 28 oralov 1061 štirijaških sežnjev.

Posestvo je v najboljšem stanu in znaša skupna cena 4500 gld. Skozi vas Podboršt pelje lepa občinska cesta in je od glavne železniške postaje Zidani most 3 $\frac{1}{2}$ ure oddaljeno. — Več pové lastnik

Anton Fišter

v Podborštu šte. 5

v Št. Janžu pri Zidanem mostu.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—6)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Krajsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Agentura se ponuja. Predmet se dá prav lahko razpečati. Velik zaslužek. Eventuelno stalna plača. Se tudi lahko opravlja kot postranski posel. — Ponudbe pod „Artikel“ upravnistvu „Rodoljuba“.

(31—5)

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odrasčene in otroke; raztvorja sluz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—21)

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča gastronskim ženskam, otrokom in bolnikom | Najokusnejša, edino zdrava in ob enem najcenejša primes k bobovi kavi je

KATHREINER-

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v ocelih zrnih, ki se ne daje ponarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

GASTNI DIPLOM 1891-1894 8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite le izvrsne zavoje z imenom „Kathreiner“.